

VI. AZ MTA RKK ALFÖLDI TUDOMÁNYOS INTÉZETE ALFÖLDI FÖLDRAJZI INFORMÁCIÓS RENDSZERE

A regionális tudományok — a földrajz, a regionális gazdaságtan — és minden más olyan tudomány (a településtudományok, a szociológia, az urbanisztika, az agrártudományok, stb.) számára, amely térbeli folyamatokat kíván elemezni és abból következtetéseket, összefüggéseket, tanulságokat levonni, ma már elengedhetetlen feltétel a megfelelő adat- és tér- (földrajzi) információs rendszer léte. Az MTA RKK Alföldi Tudományos Intézete, a kutatási program során a szolnoki Alföld RT-vel együttműködve kiépítette a programot kiszolgáló ilyen rendszer első kísérletét.

Bár hazánkban e rendszerek szerepe még nem éri el a szükséges és elvárható színvonalat, nincs igazi — a demokrácia szabályai szerint mindenki számára egyértelmű hozzáférhetőséget biztosító — adatgazdája sem, rendszerünk azonban mégis figyelemreméltó kísérlet.

A regionális kutatások szempontjából a település és annak teljes területe (a külterülete is, annak földhasznosításával, tulajdonviszonyaival, infrastruktúráival, városrendezési és választási, vagy akár népszámlálási körzeteivel) jelenti az első térbeli informatikai szintet. Rendszerünk közel négyszáz egyedi adatot tartalmaz az Alföld 757 településére vonatkozóan, számlálókörzeti mélységben.

A regionális kutatások és az Alföld térinformatikai rendszer második szintje a kistérségi szint, amelyet a lakosok mindennapi szükségleteinek kielégítése céljából megtett napi-heti gyakoriságú térpályáik rajzolnak ki. Mai adatállományunkat áttekintve ilyen kistérségszerű képződmény-tereket adnak ki az új besorolás szerinti KSH városkörnyékek, a mezőgazdasági — szintén KSH által is kódolt — tájtermesztési körzetek, az országgyűlési választási körzetek, a megyei munkaügyi központok területi irodáinak vonzásterületei, a MATÁV góckörzetek, és nem utolsósorban az alakuló valódi kistérségi szervezetek. Ezek jelentik adat- és térképi bázisunk következő fontos részét.

A következő, a megyei szint fordulópontjához érkezik a közeljövőben. Szinte egyetlen lehetőségnek azt látjuk, ha a jövőben törvényi előírás szerint megszülető Regionális Fejlesztési Tanácsok mellé létesítésük pillanatában egy technikailag jól felszerelt, többrétegű és sokfelhasználós információs rendszer is települjön. Enélkül el sem képzelhető egy ilyen tanács érdemi működése, s ez végre a tények és a szakma felé vihetné el a döntéseket. A megyei dekoncentrált szervezetek egyébként egyenként sok esetben igen jó színvonalú rendszereiből éppen a megyei területi szolidaritást megalapozó közös részeknek lenne ebben helye, hogy területileg releváns folyamatleírások, kutatások és jó döntések születhessenek. Ezek részrendszerei éltethetnék magukat a kistérségi alrendszereket, kezelhetnék a területi konfliktusok feloldásához szükséges adatállományokat, információkat.

Végül az utolsó három szintnek kifejezetten a kutatásokat és makroregionális fejlesztési projekteket kellene szolgálnia. Olyan információkra lenne e szinten szükség, amelyek kompatibilisak az európai regionális folyamatokat értékelő és figyelemmel kísérő részrendszerekkel, s amelyek lehetővé teszik a főbb makroregionális, országos és nemzetközi szintekre szóló elemzéseket, a változások gyors, naprakész követését.

Mindezekről függetlenül - a pontos tájékozódást segítő - elkészült már az Alföld megyei könyvtárainak és a JATE Egyetemi Könyvtára közreműködésével az Alföldi Könyvészeti és Információs Rendszerének tematikai terve is.